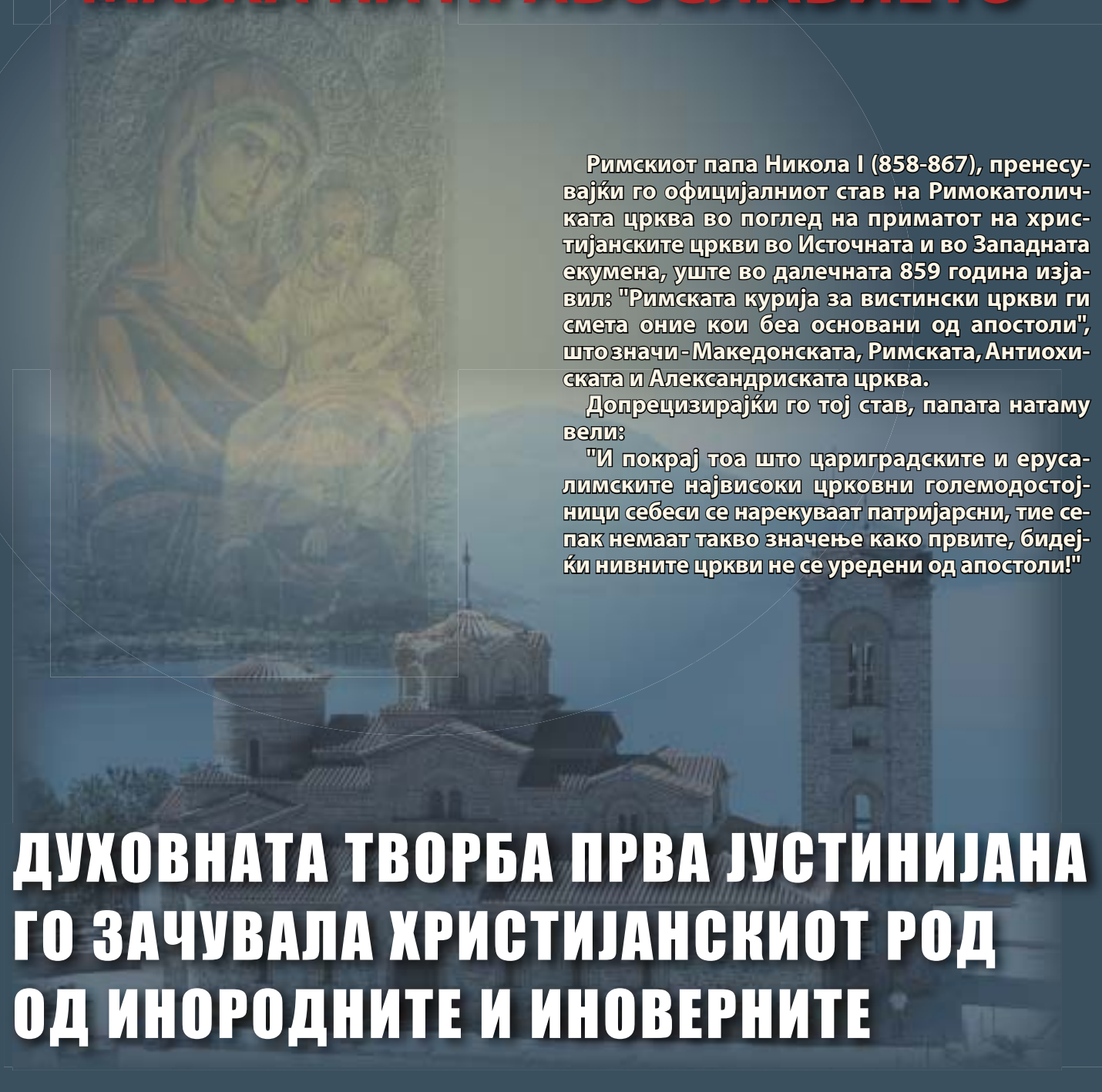

ВИСТИНАТА ЗА МАКЕДОНСКАТА ОХРИДСКА ПАТРИЈАРШИЈА - МАЈКА НА ПРАВОСЛАВИЕТО

Римскиот папа Никола I (858-867), пренесувајќи го официјалниот став на Римокатоличката црква во поглед на приматот на христијанските цркви во Источната и во Западната екумена, уште во далечната 859 година изјавил: "Римската курија за вистински цркви ги смета оние кои беа основани од апостоли", што значи - Македонската, Римската, Антиохијската и Александријската црква.

Допрецизирајќи го тој став, папата натаму вели:

"И покрај тоа што цариградските и ерусалимските највисоки црковни големодостојници себеси се нарекуваат патријарсни, тие сепак немаат такво значење како првите, бидејќи нивните цркви не се уредени од апостоли!"

ДУХОВНАТА ТВОРБА ПРВА ЈУСТИНИЈАНА ГО ЗАЧУВАЛА ХРИСТИЈАНСКИОТ РОД ОД ИНОРОДНИТЕ И ИНОВЕРНИТЕ

Пишува: д-р Петар ПОПОВСКИ

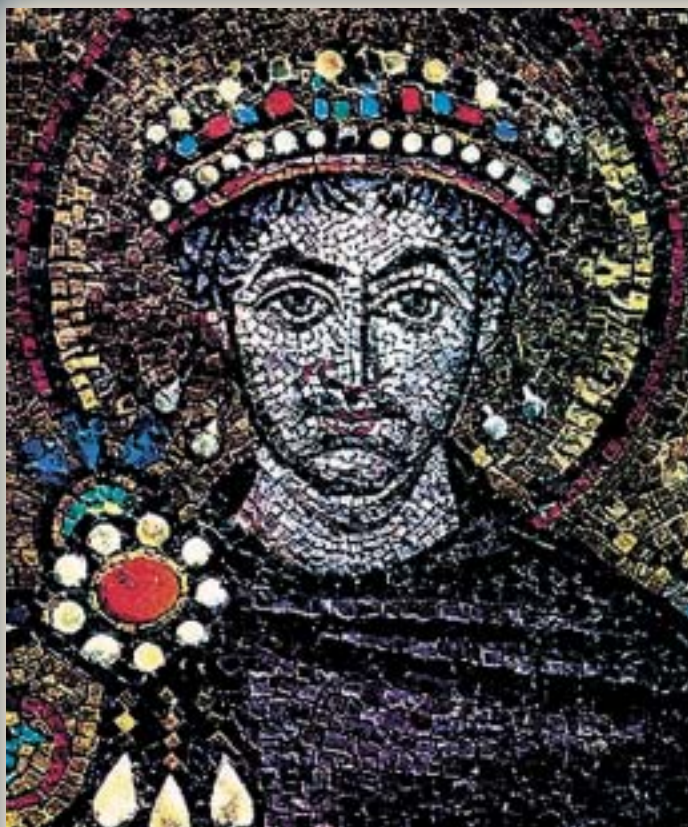
Српската црква, сметајќи се себеси за некаква водечка православна црква во православната словенска екумена, во континуитет подолг историски период води непримерна, насилна и арогантна политика кон Македонската православна црква, со силно изразена националистичко-шовинистичка боја и димензија, непозната во историјата на православната црква. Понизно ставајќи ѝ се на услуга на големо-грчката националистичка политика, на шовинистичката антиевангелиска и антиканонска политика на Грчката црква, која од секогаш тежнеела и тежнее да ги подјарми, да ги стави под свое вedomство словенските цркви и народи, како духовно, културно и просветно, така и политички, прави обид на Македонската православна црква, а преку неа и на македонската нација, за секогаш да ѝ го избрише нејзиниот идентитет, исполнувајќи ја на тој начин вековната желба на ромејската националистичка доктрина и стратегија, многу пати изразувана преку национал-шовинистичката "мегали-идеја". Ваквата посредничка, предавничка, ционистичка и националистичка улога на Српската црква (за жал, и за големо чудо, повремено поддржувана и од страна на Руската црква), која со еден удар настојува да исполни две свои национал-шовинистички цели и стратегии, прво: својата Мајка црква, Охридската патријаршија - Прва Јустинијана да ја подведоми, да ја стави под своја

јурисдикција и доминација, и второ: да го избрише името Македонија и Македонци, кое е трн во окото и на двете национални цркви, би рекол и на двете нации - на српската и на грчката, претставува своевиден преседан во историјата на православната црква. За да ги исполни овие цели и стратегии, како што веќе е евидентно, Српската црква оди во невидени крајности. Во настојувањата да си обезбеди челно место и духовна позиција и доминација над православната словенска паства на Балканот, таа веќе не избира ниту средства ниту методи, пливајќи сè подлабоко во мрачните националистички и шовинистички води.

Бидејќи во целата оваа антиевангелиска кампања се манипулира со искривени историски факти, со искривена историска акрибија и со излитени квази-тези, измислици и фалсификати, неопходно е кројачите на таа фашизоидна историја која ја протежира Српската црква, да се потсетат на вистината за да не живеат во заблуда.

Имено, Македонската православна црква, олицетворена во древната Охридска патријаршија - Прва Јустинијана, е првата и најстара православна црква во христијанскиот свет на Балканот, формирана од апостол Павле, уште на почетокот на првиот век на христијанската вера. Тоа е историски факт. Апостол Павле ја избрал Македонија за ширење на новото верско

ЈУСТИНИЈАН ПРВИ

учење - христијанството, од чие стебло подоцна се создале православието, католицизмот и протестантизмот. Преку дејноста на првите охридски епископи: Еразмо (286 г.), Антоние (449 г.) и Лаврентие (489 г.), македонскиот народ прв меѓу словенските народи организирал своја црква, која ги водела низ вековите, како "Мајка водителка", го чувала од инородни и од иноврни стремежи и влијанија и го бодрела во вековите на ропството.

Првото христијанско четиво - Библијата нè учи (посведочува) дека Охридската епископија е создадена врз основите на првите христијански клетки, врз македонските црковни општини во Солун, Бер (денес Верија), Охрид и Скопје, основани од апостол Павле, само 50 години по Христа. Тие први христијански клетки не беа создадени во Ромеја (Елада - Грција), Бугарија, Србија ниту, пак, во Русија, чии цркви се обидуваат да го оспорат тој факт, туку на македонска почва, во македонски градски средини. Оттаму и историското, канонското и политичкото право кои ѝ припаѓаат себе си да се смета за "Мајчинска црква", за најстара црква во христијанскиот свет. Македонците први на Балканот го примиле христијанството, сакал тоа некој да го признае или не. Тоа е непобитен историски факт кој со ништо не може да се побие и да се оспори. Македонската православна црква стана античка древност, од чија почва продолжија да се шират божествените идеи на четворицата апостоли - Павле, Сила, Тимотеј и Лука, кон Европа и кон светот. Тоа е факт со кој се посведочуваат староста и приматот на Охридската над другите православни цркви.

Подоцна, врз основите на црковните општини на таа иста македонска почва беа создадени првите православни епархии - Солунската, Охридската и Скопската. Тие станаа синоним на христијанството и инспирација за создавање нови цркви, Римската и Цариградската.

Во 54 година, кога апостол Павле по втор пат минал низ Македонија, на пат за Рим каде што заедно со апостол Петар

требало да ја формираат Римската црква, извесно време престојувал во Охрид, каде што месната Црковна општина ја подигнал на степен на Енорија. По овој свечен чин, за кој во својот бележник запишал дека "му оставил неизбришлив спомен и впечаток", преку Драч, заминал за Рим. Само неколку години подоцна, кога во Охридско, Деволско и Преспанско биле создадени нови црковни општини, охридската Енорија била произведена во Епископија. Тоа довело до појава на незадржливо христијанизирање на масите, кое од Охрид се ширело на сите страни, кон Битола, Јанина, Валона, Драч и на север кон Призрен.

Охридската епископија, како прва од основаните православни цркви, византискиот император, скопјанецот од македонско потекло Јустинијан I Велики (527-565), во 535 година, "по желба на Македонците, Охридската епископија ја произвел во Архиепископија". Во својата новела запишал дека тоа го сторил: "за својот народ", "од кој и самиот произлегувал, од илирскиот - словенскиот". Таа своја желба ја овековечил "не со обична, туку со вистинска и точно дефинирана новела". Архиепископијата на која ѝ го дал името Јустинијана Прва, му ја доверил на првиот нејзин архиепископ Кателијан (535-548), дотогашен охридски епископ, да ја реорганизира и да ја пререди. Таа црква, Охридската архиепископија, трета по Римската и Цариградската црква, "во тоа време била и мајка и тат-

ко за целиот словенски православен христијански свет и род". Јустинијан I Велики имал цел со овој подвиг негрчкото население во Империјата, во кое доминирал македонскиот словенски елемент, да добие своја народносна црква. Во првиот дел од својата новела императорот Јустинијан I буквално вели:

"... Желба ми е на секаков начин да се увеличи нашата татковина, која ни ја даде Господ, прво да дојдам на овој свет, што тој го создаде, сакам да се возвеличува и во духовна власт со мноштво увеличувања. Желба ми е времениот свештенички епископ да биде, не само митрополит, туку и архиепископ, а другите епархии да бидат под негова власт т.е., како што е: Средоземна Дакија и Епиријанија и Превалитана и Втора Македонија, дури и дел од Втора Панонија, што е во Бачкото окружие..."

И ова само како потсетување за аспирантите кон Македонската православна црква, за кројачите на новата историја - да не забораваат на историскиот факт, на историската акрибија, за тоа кои сè територии влегувале во составот на таа прва православна Архиепископија, која не била ниту грчка, ниту бу-

гарска, ниту српска, туку "чисто македонска духовна творба". Самостојноста на Охридската архиепископија, на барање од Јустинијан I била официјализирана на Петтиот вселенски собор во Цариград, во 545 година, а основачката новела била потврдена и со потписот на римскиот папа Виргилиј, кој во тоа време бил највисок началник во христијанската црква и современик на Јустинијан I. На покана од императорот Јустинијан I "папата самиот дошол во Константинопол за да го возвеличи тој чин". Тоа значи дека Охридската архиепископија - Прва Јустинијана и формално била канонски и државно-правно потврдена со решение на Светата Столица во Рим, каде што и "официјално била прогласена за самостојна и независна (автокефална) христијанска црква", под чија духовна власт тогаш се наоѓал целиот Илирик, од Солун на југ, до Панонија на север.

Тоа се случувало во време кога не постоела чисто ромејска (грчка), ниту бугарска, ниту српска, ниту руска православна црква. Според тоа, ни една од тие цркви денес нема ниту историско, ниту канонско, ниту политичко, ниту какво и да е друго право себе си да се смета за некаква мајка на православното христијанство.

Бугарите основале своја Црква во 1185 година, Србите во 1219 година, но и двете диво, неканонски, бидејќи биле под јурисдикција на Охридската црква, поради што биле анатемисани. Русите добиле своја Црква дури во 1590 година, и тоа на иницијатива и сугестија од охридскиот патријарх Гаврил I. Ова само како потсетување за да не се прават шпекулации и да не се гаат илузии и заблуди. Силна поткрепа на овој факт претставува официјалниот став на Римокатоличката црква изнесен уште во далечната 859 година. Тогаш папата Никола I (858-867), изјавил: "Римската курија за вистински цркви ги смета оние кои се основани од апостоли", што значи - Македонската, Римската, Антиохиската и Александриската". Допрецизирајќи го ставот на Рим по ова прашање, овој знаменит римски папа натаму истакнал: "И покрај тоа што цариградските и ерусалимските највисоки црковни големодостојници себе си се нарекуваат патријарси, тие сепак немаат такво значење како првите, бидејќи нивните цркви не се уредени од апостоли". Овој фактографски пример доволно уверливо кажува кои сè цркви суштествувале во тој период, каков бил нивниот евангелиско-канонски статус и приматот кој го уживале во христијанскиот свет.

(ПРОДОЛЖУВА)